

μόλις καταπλέοντος τὴν λείαν αὐτοῦ, τὸν πιέζει, τὸν φοβίζει, τὸν ἐξαναγκάζει διὰ ῥαυρισμῶν καταλήλως διδομένων νὰ ἐμείη τὸν ἥ' ἔως καταποθέντα ἰχθύν. Ἐκπληκτος, τρομασμένος, δαρμένος, ὁ λάρος ἀνοίγει τὸ ῥάμφος, ἐμεί τὴν λείαν, προτοῦ δὲ ὁ ἰχθύς προσθήσῃ νὰ πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν ὁ ταχυπέτης ἀρπάξῃ αὐτὸν καὶ τὸν καταπίνει.

Συνήθως ἀρέσκειται ν' ἀρίνη, ἀναλαυβάνη, ἐγκαταλείπη, ἀρπάξῃ πέντε ἔξ φορὰς τὴν λείαν ἣν πρὸ ὀλίγου ἔκλεψε. Δὲν ἀρεῖ εἰς αὐτὸν ὅτι ἐσύλησε καὶ ἔδειρε τὸν προμηθευτὴν, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι θέλει νὰ τὸν περιπαίξῃ, ὅτι θέλει νὰ διασκεδάσῃ συγχρόνως. Ὁ δυστυχῆς λάρος ἐπανέρχεται: σιωπηλὸς εἰς τὴν ἀλείαν καὶ ὁ ταχυπέτης ἐπὶ τῶν πτερυγῶν ἐγειρόμενος παραφυλάττει τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ ζητήσῃ πάλιν μερίδιον διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ ῥάμφους του. Ἐνίοτε ὁ λάρος ὅστις εἶναι εὐρωστον πτηνόν, ἀνθίσταται ἀπελπιστικῶς εἰς τὰς γαστρονομικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ταχυπέτου. Νομίζει ἐπὶ τέλους σκληρὸν ν' ἀλειύῃ πάντοτε δι' ἄλλον, ν' ἀποδίδῃ ὡς νὰ μὴ ἦτο ἰδικὸς του τὸν ἐξαίρετον ἰχθύν ὃν ἐπὶ μακρὸν παρεφύλαξε, συνέλαβε, κατέπιε. Δὲν εἶναι πλέον κύριος μήτε τοῦ στομάχου του; Τότε τὰ δύο πτηνὰ ἀρπάζονται, καταξοσχίζονται, συμπιπτοῦσιν εἰς τὰ κύματα. Ἡ θάλασσα διαχωρίζει ταῦτα καὶ ὁ Ταχυπέτης μετὰ ἀγωνιώδεις προσπαθείας κατορθοῖ νὰ πετάξῃ, φέρων τὴν λείαν εἰς τοὺς ὄνυχας αὐτοῦ. Ἐνίοτε ὁ Πελεκάνος ἀντικαθιστᾷ τὸν λάρον. Δι' ἐνὸς κτύπου τοῦ ῥάμφους ὁ ταχυπέτης ἀναγκάζει τὸ εἰρηνικὸν τοῦτο πτηνόν ν' ἀνοίξῃ τὸν θύλακον τοῦ ῥάμφους του καὶ νὰ λάβῃ οὕτω πᾶν τὸ ἐν αὐτῷ.

N. X. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«Ὁ γάμος ἐν Κρήτῃ. Ἡθῆ καὶ ἔθιμα Κρητῶν συλλεχθέντα ὑπὸ Παύλου Γ. Βλαστοῦ Κρητῆς 1893. 8ον, σελ. 182».

Τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν βιβλίον περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ γάμου, εἶνε ἐν γένει εἰπεῖν ἄξιον πολλοῦ λόγου, διότι ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ περιλαμβάνει τὰ κατὰ τὸν γάμον ἔθιμα τῶν Κρητῶν, παρέχει δὲ οὕτω σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν πτωχὴν παρ' ἡμῖν φιλολογίαν τῆς λαογραφίας. Τὸ πλεῖστον τοῦ βιβλίου περιλαμβάνουσι τὰ γαμήλια ἐν γένει ἄσματα ἐν τῇ γνησίᾳ κρητικῇ διαλέκτῳ. Καταλλήλως δὲ ὁ συγγραφεὺς παρέθεσε καὶ τὰς παροιμίας καὶ παροιμιακὰς ῥήσεις τῶν Κρητῶν περὶ γάμου, περὶ ἐγγάμων καὶ ἀγάμων, περὶ πενθερᾶς, περὶ καλῆς ἢ κακῆς γυναικὸς κτλ., αἵτινες καταδηλοῦσι τὰς περὶ γάμου ἰδέας τοῦ λαοῦ. Ἄριστα δ' ἔπραξε, καὶ τοῦτο εἶνε μέγιστον τοῦ βιβλίου προσόν, προσδίδον εἰς αὐτὸ μεῖζονα φιλολογικὴν ἀξίαν, παραθέσας ἐν τέλει λεξιλογικὸν ἐκ 38 σελίδων ἐπεξηγηματικῶν τῶν ἰδιαζουσῶν εἰς τὰ περιλαμβανόμενα ἄσματα κρητικῶν λέξεων, ἄνευ τοῦ ὅποιου πολλαχοῦ θὰ ἦσαν ἀκατάληπτοι εἰς ἀναγνώστὰς μὴ Κρητὰς.

Ὁ κ. Βλαστὸς ὑπόσχεται ἐν τοῖς προλεγόμενοις ὅτι ἡ εὐμενὴς ἀποδοχὴ τῆς ἀπαρχῆς τοῦ ἔργου του θέλει παρορμήσει αὐτὸν καὶ εἰς ἔκδοσιν ἄλλων παρομοίων λαογραφικῶν θεμάτων. Τὸ ἐφ' ἡμῖν νομίζομεν

ὅτι εἶνε καταλλήλοτατος πρὸς τοιοῦτον ἔργον, ὅπερ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶνε καὶ τόσον εὐκόλον. Εἰς πᾶσαν ὁμῶς μέλλουσαν τοιαύτην ἐργασίαν ἠθελόμεν συστήσει αὐτῷ νὰ περιορισθῇ εἰς ἀπλὴν μόνον καταγραφὴν τῶν ἐθίμων, καὶ εἰς ἔκθεσιν φυσικὴν τῶν εἰκόνων τῶν διαφόρων τελετῶν, παραλείπων συγκρίσεις τούτων πρὸς ἔθιμα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, καὶ ἐτυμολογίας λέξεων, αἵτινες ἀπαιτοῦσιν ἄλλου εἶδους μελέτας, καὶ γνώσεις εὐρείας φιλολογικᾶς. Λέγομεν δὲ τοῦτο διότι παρατηρήσαμεν ὅτι εἰς τὸ προκειμένον πόνημά του, ἐνῶ ὁ ἀναγνώστης μετ' ἐνδιαφέροντος παρακολουθεῖ τὴν ἀφήγησίν του, προσκρούει πολλαχοῦ εἰς τὴν συνέχειαν αὐτῆς εἰς παρατηρήσεις φιλολογικὰς, καὶ συγκρίσεις τῶν σημερινῶν γαμηλίων τελετῶν πρὸς τὰς τῶν ἀρχαίων οὐχὶ ἐπιτυχεῖς καὶ ἐλλειπεῖς, ἃς συγκατέμειξεν ἄνευ λόγου καὶ πρὸς βλάβην τοῦ θεματός του. Δὲν παρέλιπε δὲ καὶ νὰ προσθήτῃ ἔτι ὀρισμοὺς τοῦ γάμου, τῆς μνηστείας, τῆς προικῆς, ὡς ἂν νὰ ἦσαν ἄγνωστα ταῦτα καὶ νὰ παραπέμψῃ καὶ εἰς σύγγραμμα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου. Οὐδὲ αἰ πηγαί ἐτι τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων εἰς τὰς ὁποίας παραπέμπει καὶ τὰ λεξικά, τὰ ὅποια εἶχεν ὑπ' ὄψιν του εἶνε τὰ μόνα καὶ τὰ κατάλληλα. Δυστυχῶς δὲν εἶνε μόνος ὁ κ. Βλαστὸς, ὅστις περιέπεσεν εἰς τὸ ἄτοπον τοῦτο: πολλοὶ τῶν γραψάντων εἴτε γλωσσάρια, εἴτε περὶ ἐθίμων ἀναμηνύουσι τὴν ἀρχαιότητα καὶ ζητοῦσι τὴν παραγωγὴν διαφορῶν λέξεων, μὴ περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἀπλὴν καταγραφὴν τῆς σημασίας αὐτῶν, ἣν αὐτοὶ γνωρίζουσι κάλλιστα ὡς ἐγγχώριοι. Ἴσως φοβοῦνται μὴ εὐρεθῇ τις νὰ διαμυρισθήσῃ τὴν ἑλληνικὴν καταγωγὴν τῆς λέξεως ἢ τοῦ ἐθίμου, ὡς ἂν εἶχομεν εὐθύνην τινὰ ἡμεῖς οἱ σημερινοὶ Ἑλληνας, διότι εἰς τὴν γλώσσαν ἡμῶν ἢ εἰς τὰ ἔθιμα εἰσῆχθησαν καὶ ξενικαὶ λέξεις καὶ ξενικὰ ἦθη. Ἡ τάσις δὲ αὕτη παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ γεωγραφικὰ ὀνόματα οὕτω π.χ. ὁ κ. Βλαστὸς δὲν ἀρέσκειται εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας Ἀμαρίου, καὶ γράφει κακῶς ἐπαρχία Πανάκρου. Ἐν τίνι δικαίωματι μεταβάλλει τὰ γεωγραφικὰ ὀνόματα τῆς πατρίδος του, τὰ ὅποια αἰῶνες δόλοκληροὶ καθιέρωσαν; Τὸ ὄνομα Πανάκρου, δι' οὗ ὀνομάζοντο ὄρη τινὰ τῆς Κρήτης, ὧν ἡ θέσις δὲν εἶνε σαφῶς καθωρισμένη, εἶνε ἄγνωστον ἐν Κρήτῃ. Ἐπίσης εἰς τὰς δι' ἁμαρτίων ἐκφερομένας προπόσεις τῶν Κρητῶν, γράφει «Προπόσεις Κορτυνίων (Μεσσαρᾶς)». Γόρτυνα πόλις σήμερον ἐν Κρήτῃ δὲν ὑπάρχει, πῶς ἐξέθλαψε τὸ ἐθνικὸν τοῦτο νεκρὸν ὄνομα ἵνα τὸ ἀποδώσῃ ὡς ἐθνικὸν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μεσσαρᾶς; Δὲν ἐννοοῦμεν τὸ ὄφελος τῆς τοιαύτης νεκραναστάσεως.

Πιστεύομεν ὅτι ὁ κ. Βλαστὸς θέλει ἐξακολουθήσει τὴν περιγραφὴν ἐν ἐκτάσει καὶ τῶν λοιπῶν ἐθίμων τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, τῶν ὁποίων ὡς Κρητὴς ἔχει παρὰ πάντα ἄλλον πληρεστέραν γνῶσιν, περιοριζόμενος εἰς τὴν ζωντανὴν περιγραφὴν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ ἀφθόνου ὕλικου, ὅπερ φαίνεται ὅτι ἔχει, κατὰ τρόπον, ὁ ὅποιος νὰ παρουσιάξῃ καὶ εἰς τὸν κοινὸν ἀναγνώστην καὶ εἰς τὸν ἐπιστήμονα ζωηρὰς καὶ φυσικὰς τὰς εἰκόνας τῶν ἐθίμων καὶ αὐτὰς καθ' ἑαυτὰς, ἄνευ φιλολογικῶν παρατηρήσεων καὶ ἐτυμολογιῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἴδιον θέμα ἄλλου γένους συγγραφῆς. Τοῦτο πράττων θέλει εἰς τὸ ὁσημέρην οἰκοδομοῦμενον μνημεῖον τοῦ ἐθνικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων καταθέσει λίθον, ἐφ' οὗ διαρκῶς θέλει μένει ἀναγεγραμμένον τὸ ὄνομά του.

A. M.